

Posudek oponenta diplomové práce

Autor:	Bc. Richard Kuneš
Studijní program:	Sociální pedagogika
Studijní obor:	Sociální pedagogika
Téma:	Sexuální obtěžování na pracovišti, jeho prevence a práce s oběťmi
Vedoucí práce:	doc. PhDr. PaedDr. Kamil Janiš, CSc.
Oponent práce:	Mgr. Jaroslav Sommer

Richard Kuneš se ve své diplomové práci rozhodl věnovat tématu sexuálního obtěžování na pracovišti. V zadání práce je zmíněno zaměření pozornosti na problematiku prevence i práce s oběťmi sexuálního obtěžování, autor se v teoretické části práce (str. 12–38) zabývá vymezením základních pojmů s tím souvisejících. Lze konstatovat, že všemu tomu je v práci věnován prostor, ačkoliv některé podkapitoly jsou poměrně stručné a poskytují spíše jen základní přehled. Praktická část diplomové práce (str. 39–59) „zahrnuje výzkumné šetření ... s návrhem na prevenci před sexuálním obtěžováním na pracovišti“ a vykazuje nedostatky, na něž se zaměřím níže.

Práce má logickou strukturu, autor neopomíjí ani některé myšlenky a fakta (např. „S ohledem na nejasné definice, nemá mnoho lidí představu o tom, co SO je a nemá nástroje k tomu, jak přesně vyjádřit, co je urážlivé a co není.“ – str. 12), nad nimiž je vhodné se při přípravě výzkumné části práce zamyslet, avšak ne vždy byly tyto poznatky adekvátně transformovány do samotného dotazníku či do zajímavé a podnětné kapitoly nazvané *Diskuze a další doporučení* (str. 56–9).

Autor je očividně poměrně jazykově zdatný, práce je stylisticky na dobré úrovni. Navzdory tomu se opakovaně objevují chyby, se kterými by se jistě dalo vypořádat, protože zbytečně snižují kvalitu diplomové práce. Např. již v *Poděkování* na str. 4 je uvedeno „osobám, jež se zapojili“, str. 10: „aby se co nejvíce zmírnili negativní důsledky“, str. 42: „preventivních opatření, které mohou být využity“, str. 42: „preventivních opatření, které jsou využívány“; str. 57: „osoby nevnímali“. Nadměrně jsou používány čárky, např. na str. 32 jich je o osm více, než by bylo třeba. V tomto ohledu je možné zmínit také *Seznam zkratk* na str. 9. Uvedení některých z nich jistě nebylo nutné, natož v odborném textu (např. kol., tzv.). Otázku pak vyvolává – jako by šlo o nějakou zkratku – používání „viz.“, neboť v práci je vždy výhradně v této podobě, v několika případech navíc s čárkou jako „viz.,“.

Autor diplomové práce využil při jejím psaní zdroje nejen české provenience, ale chvályhodné je i významné zastoupení literatury v angličtině. Citováno je korektně. Příjemně překvapila *Příloha* s dotazníkem, protože *Obsah* nic takového neslibuje. V *Obsahu* se také ne vždy podařilo správně určit stranu, na níž začíná kapitola (např. *2.1 Psychické dopady*).

K dezinterpretaci dochází při zmínce o tzv. Istanbulské úmluvě na str. 16, neboť ta nepředpokládá, že „obětmi diskriminace a násilí se stávají pouze ženy“, ale naopak upozorňuje, že by se opatření měla týkat i všech dalších obětí.

Nejpodstatnější připomínky však směřují, jak již bylo naznačeno, k dotazníku a jeho vyhodnocení. Vzhledem k subjektivnímu vnímání toho, co už je a ještě není sexuální obtěžování, by zřejmě bylo podnětné se na to respondentů zeptat. Za nešťastné považuji to, že v dotazníku nebylo předem jasněji rozlišeno, že sexuální obtěžování na pracovišti se nemusí vždy týkat přímo dotazovaných, čímž lze mimo jiné vysvětlit, proč mnozí nevnímali negativní následky – str. 57 (např. v rámci 1. otázky je zmíněn kalendář, ale to ještě neznamená, že to lze vztáhnout k druhé a třetí otázce, tj. nemusí to cílit na respondenta; ten zmíněný kalendář je možné posuzovat v různých kontextech různě – např. na úřadu a u hasičů).

Jak připomínají odpovědi některých respondentů, při promýšlení otázek je třeba nezapomínat na to, že žádná z těch institucí není izolovaná od okolního světa a sexuální obtěžování na pracovišti v těchto případech může souviset s kontaktem s klienty, zadrženými atp. V jednotlivých kolektivech je také vhodné vzít v potaz, že pracující spolu mohou udržovat nejen profesionální vztahy, ale být např. dlouholetými přáteli, tudíž některé soukromé hovory mohou proběhnout i v kanceláři.

Poněkud překvapivě jsou samozřejmě výsledky týkající se první hypotézy (str. 54). Pokus o objasnění výsledku výzkumu je pak na str. 56: „Velká většina zúčastněných respondentů byly ženy, a naopak zastoupení mužů bylo poměrně slabé. Malé zastoupení na straně mužů vedlo k tomu, že procentuálně bylo z jejich celkového počtu větší zastoupení těch, kteří se s některou formou SO setkali, než tomu bylo u žen.“ Bylo by vhodné u obhajoby upřesnit, jak k tomu mohlo dojít a nakolik mohl být výsledek ovlivněn specifiky respondentů a dotazovaných institucí.

I přes zmíněné (a mnohé další podružné) připomínky považuji práci za přínosnou a doporučuji ji k obhajobě. Oceňuji snahu autora zachytit vše podstatné a klást si otázky po významu některých výsledků výzkumu.

Otázky k obhajobě:

Byla při tvorbě a vyhodnocení dotazníku vzata v potaz specifika konkrétních krajských institucí (tj. např. výrazně genderově nevyvážený poměr pracujících, zvláště u hasičů;

předpoklad, že policisté mají v popisu práce i vyšetřování znásilnění apod., tudíž mají mít určitý vhled do problematiky)?

Nakolik jste ověřoval věrohodnost odpovědí týkajících se např. existence dokumentů upravujících normy chování na pracovištích? Předpokládám, že není těžké zjistit, zda nějaký kodex existuje a „jen“ se o něm neví (zmiňujete např. na str. 53), což by mělo také jistou výpovědní hodnotu.

Na str. 56 tvrdíte, že „Větší zástup mužů bude naopak na straně záchranných složek jako je například Policie České republiky nebo Hasičský sbor, kde se bohužel nepodařilo sehnat takové množství respondentů, jako tomu bylo u krajských úřadů.“ Na základě čeho se domníváte, že od Policie a Hasičského sboru bylo méně odpovědí?

Na str. 57 používáte pojem „sexuální harašení“. Považujete jej za vhodný?

Navrhuji hodnocení:

22. 5. 2024

Mgr. Jaroslav Sommer